

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4/9, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 626 22 252, el. p. info@am.lt, http://www.am.lrvlt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-11

Nr. (14)-D8(E)-

I

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Aplinkos ministerija po 2022 m. lapkričio 22 d. vykusio tarpinstitucinio pasitarimo, kuriame svarstytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirto kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ pakeitimo“ projektas (TAIS, reg. Nr. 22-12370), atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktas pastabas, patikslino ir teikia pakartotinai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimo Nr. 1725 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirto kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“ pakeitimo“ projektą (toliau – projektas).

Projekto tikslas

Projektu siekiama paspartinti daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimą ir efektyviai paskirstyti valstybės biudžeto lėšas daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti), nes finansavimo galimybės yra ribotos.

Sprendžiama problema

Dėl riboto biudžeto ir padidėjusių statybos darbų ir medžiagų kainų atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planai dažnai tikslinami, išaugo projektų vertė, nepavyksta nupirkti projektavimo paslaugų ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) rangos darbų, todėl projektai per nustatytus terminus neįgyvendinami.

Poreikio keisti reguliavimą šaltinis

2022 m. birželio 30 d. Seimui priėmus Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo Nr. I-2455 3 straipsnio pakeitimo įstatymą (toliau – Įstatymas), buvo sudaryta galimybė Vyriausybei nustatyti konkrečius valstybės paramos dydžius (pvz., 30 % investicijų, tenkančių Vyriausybės nustatytoms energinio efektyvumo didinimo priemonėms, kompensavimas) ir kiekybinę jų išraišką procentais įvairioms paramos priemonėms. Atsižvelgus į tai, kad Įstatymo 4 punkte nustatytas maksimalus energinio efektyvumo didinimo priemonėms skiriamas valstybės paramos dydis, Vyriausybei suteikta galimybė lanksčiai reaguoti į valstybės ekonominius, finansinius pajėgumus ir jų pokyčius, technologinę pažangą, energijos išteklių kainos pokyčius, poreikį siekti ambicingesnių klimato kaitos mažinimo tikslų ir diferencijuoti valstybės paramos

intensyvumą orientuojantis į efektyviausių priemonių ar projektų įgyvendinimą.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis¹, dėl statybinių medžiagų, gaminių kainų, vidutinio darbo užmokesčio didėjimo per metus (2022 m. rugsėjis, palyginti su 2021 m. rugsėju) statybos sąnaudų elementų (žr. išnašą¹) kainos padidėjo 20 proc. Būtina turimomis lėšomis atnaujinti daugiau (modernizuoti) daugiabučių namų, o šį tikslą galima pasiekti tik nustačius tam tikrus kriterijus (pavyzdžiui, pasiekti aukštesnę energinio naudingumo klasę), kurie tiesiogiai turės įtakos skiriamam valstybės paramos dydžiui.

Kita Įstatymą įgyvendinanti nuostata suteikia Vyriausybei galimybę nustatyti įvairius valstybės paramos mokėjimo būdus: avansinio mokėjimo, sąskaitų apmokėjimo ir (ar) kompensavimo.

Sprendimo priemonės

Projektu siūloma:

1. Išplėsti valstybės paramos mokėjimo būdų sąrašą ir taikyti įvairius mokėjimo būdus: avansinio mokėjimo, sąskaitų apmokėjimo ir (ar) kompensavimo.

2. Papildyti projektą nauja avanso mokėjimo tvarka, nurodyta 2.3¹ papunktyje.

Siūloma, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (toliau – Agentūra) projekto administratoriaus prašymu galėtų priimti sprendimą ir suteikti butų ir kitų patalpų savininkams avansą Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklių (toliau – Taisyklės) IV–VI skyriuose nurodytoms išlaidoms apmokėti. Avansas suteikiamas ir apskaičiuojamas nuo projekto ar jo dalies parengimo, projekto įgyvendinimo administravimo ir statybos techninės priežiūros vykdymo išlaidų sumos pateikus Agentūros nustatytos formos prašymą. Pirmiausia būtų teikiamas 30 procentų dydžio avansas pasirašius Valstybės paramos sutartį, antroji ir trečioji dalys, po 30 procentų dydžio, būtų teikiamos tik pateikus dokumentus, įrodančius, kad suteiktas avansas yra išnaudotas arba likusios išmokėto avanso dalies nepakanka patirtoms ar būsimoms išlaidoms apmokėti, likutis taip pat galės būti išmokamas avanso būdu.

Avansinis mokėjimas sumažins administracinę naštą, nes prašymų apmokėti sąskaitas sumažėtų apie 80 procentų.

3. Taisyklių 71 punkte nustatyti valstybės paramos teikimo sąlygas, pagal kurias 2022 ir 2023 metais projektų kvietimams valstybės parama būtų teikiama kompensuojant 30 procentų investicijų, tenkančių Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugsėjo 23 d. nutarimu Nr. 1213 „Dėl Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos patvirtinimo“ (toliau – Programa), priede nurodytoms energinį efektyvumą didinančioms priemonėms, jeigu pasiekama B ar aukštesnė pastato energinio naudingumo klasė ir nekompensuojama, jeigu pasiekama C pastato energinio naudingumo klasė.

Tokios valstybės paramos teikimo sąlygos sudarys galimybę turimomis lėšomis atnaujinti (modernizuoti) kuo daugiau daugiabučių namų ir sutaupyti kuo daugiau energijos išteklių.

4. Patikslinti, kokios priemonės finansuojamos, kai įgyvendinant projektą daugiabučiame name įrengiamas atskiras ar modernizuojamas esamas neautomatizuotas šilumos punktas, įrengiami balansiniai ventiliai ant stovų ir (ar) pertvarkomos ar keičiamos šildymo ir (ar) karšto vandens sistemos, butuose ir kitose patalpose įrengiant individualios šilumos apskaitos prietaisus ar daliklių sistemą ir (ar) termostatinčius ventilius, įtraukiant ir karšto vandens sistemas. Siūloma šių priemonių įgyvendinimo subsidijos dydį padidinti nuo 10 iki 20 procentų, tačiau nekompensuojama, jeigu pasiekama C pastato energinio naudingumo klasė.

5. Taisyklių 24 punkte nustatyti, kad paskutinis atliktų statybos rangos darbų priėmimo ir perdavimo aktas turi būti ne mažesnis kaip 5 procentų statybos rangos darbų vertės. Už atliktus statybos rangos darbus pagal paskutinį aktą apmokama, kai statybos rangovas Statybos įstatyme nustatyta tvarka Projekto administratoriui pateikia dokumentą, kuriuo užtikrinamas garantinio

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S7R097#/>

laikotarpio prievolių įvykdymas, siūloma papildyti kita šio dokumento alternatyva. Tai galėtų būti Projekto administratoriaus ir rangovo susitarimas, kad pagal statybos rangos sutartį garantinio laikotarpio prievolių įvykdymo užtikrinimui sulaikoma 5 procentų statybos rangos darbų vertės suma, kuria užtikrinamas dėl statybos rangovo kaltės atsiradusių defektų, nustatytų per pirmus 3 statinio garantinio termino metus, šalinimo išlaidų apmokėjimas statytojui. Sulaikoma 5 procentų statybos rangos darbų vertės suma turi būti laikoma kaupiamųjų lėšų sąskaitoje. Šios piniginės lėšos gali būti naudojamos tik garantinio laikotarpio prievolių įvykdymui užtikrinti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka. Projekto administratorius arba daugiabučio namo bendrojo naudojimo objekto valdytojas privalo grąžinti sulaikytą 5 procentų statybos rangos darbų vertės sumą statybos rangovui, kai šis Statybos įstatyme nustatyta tvarka pateikia kitą dokumentą, kuriuo užtikrinamas garantinio laikotarpio prievolių įvykdymas, arba sueina pirmi 3 statinio garantinio termino metai ir per šį laikotarpį statybos rangovas tinkamai įvykdė garantinio laikotarpio prievoles.

Už atliktų statybos rangos darbus pagal paskutinį atliktų statybos rangos darbų priėmimo ir perdavimo aktą, naudojant lengvatinio kredito lėšas, gali būti tiesiogiai apmokama daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų valdytojui arba Projekto administratoriui, jeigu finansuotojui, kreipiantis dėl lengvatinio kredito išmokėjimo, kartu su šiame punkte nurodytu paskutiniu atliktų darbų priėmimo perdavimo aktu pateikiamas Projekto administratoriaus ir statybos rangovo susitarimas, kad pagal statybos rangos sutartį garantinio laikotarpio prievolių įvykdymo užtikrinimas vykdomas sulaikant 5 procentų statybos rangos darbų vertės sumą.

Atsižvelgus į tai, siūloma papildyti ir 95 punktą, nustatant, kad, įgyvendinus projektą ir gavus valstybės paramą, Projekto administratorius ne vėliau kaip per 25 darbo dienas būtų ir kitų patalpų savininkams privalo pateikti ataskaitą (nurodomi duomenys ir informacija apie projekto įgyvendinimą, atliktus darbus pagal investicijų plane nurodytas priemones, patirtas faktines projekto įgyvendinimo išlaidas, pasiektus rezultatus, suteiktą valstybės paramą, investicijų paskirstymą būtų ir kitų patalpų savininkams, gautas lėšas iš paslaugų ar rangos darbų tiekėjų už paslaugų ar rangos darbų sutartyse nustatytų sąlygų nevykdymą, taip pat informacija apie garantinio laikotarpio prievolių įvykdymui užtikrinti Statybos įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka statybos rangovo pateiktą dokumentą arba sulaikytą 5 procentų statybos rangos darbų vertės sumą (nurodant, kam šios piniginės lėšos pervestos), kuri gali būti naudojama tik garantinio laikotarpio prievolių įvykdymui užtikrinti Statybos įstatyme nustatytais atvejais ir tvarka). Šiame punkte nustatyta pareiga Projekto administratoriui pateikti būtų ir kitų patalpų savininkams nustatytos apimties ataskaitą apie įgyvendintą projektą, jeigu ji rengiama po šio punkto įsigaliojimo dienos.

6. Numatyti, kad daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planai rengiami ir teikiami Agentūrai per Aplinkos projektų valdymo informacinę sistemą (toliau – APVIS). Taisyklių IV, V, VI, VII, VIII skyriuose nurodyti prašymai, kurie teikiami Agentūrai, Valstybės paramos teikimo sutartys ir kiti su daugiabučių namų atnaujinimu (modernizavimu) projektų įgyvendinimu susiję dokumentai pildomi, teikiami ir pasirašomi APVIS. Dėl to sutrumpės investicinių planų rengimo laikas.

7. Atsižvelgus į tai, kad Projekto administratoriai ir (ar) būtų ar kitų patalpų savininkai, vykdančys ūkinę veiklą, dažniausiai neturi galimybės per 3 mėnesius pervesti Agentūrai išmokėtų ir (ar) permokėtų lėšų, siūloma 97 punkte nustatyti galimybę lėšas grąžinti dalimis, bet ne ilgiau kaip per 2 metus.

8. Numatyti, kad valstybės parama būtų teikiama ne tik investicijų planams parengti, bet ir jiems tikslinti su 39.1 papunktyje nustatyta sąlyga, jeigu investicijų planas tikslinamas numatant įgyvendinti projektą, kurio energinio efektyvumo klasė būtų B ir aukštesnė.

Įgyvendinimo sąnaudos

Valstybės parama projektui administruoti teikiama tam numatytomis ES fondų lėšomis. Papildomų lėšų skirti nereikės.

Nauda

Priėmus teikiamą projektą, būtų sudaromos sąlygos veiksmingiau ir greičiau įgyvendinti pastatų renovacijos procesą, rečiau vykdyti apmokėjimus, teikti projekto administravimo, projekto ar jo dalies parengimo, projekto vykdymo priežiūros ir projekto ekspertizės paslaugas.

Šie pasiūlymai prisidėtų prie Lietuvos ilgalaikės renovacijos strategijos, kuriai Vyriausybė pritarė 2021 m. kovo 31 d., įgyvendinimo.

Projektas neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams, neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų, nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisykles, patvirtintas Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Nutarimų projektuose nėra naujų terminų, vertintinų Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

Priėmus projektą, reikės pakeisti tris teisės aktus: Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymą Nr. D1-267 „Dėl paraiškų atnaujinti (modernizuoti) daugiabutį namą teikimo, vertinimo ir atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. balandžio 9 d. įsakymą Nr. D1-281 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo sutarties patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. lapkričio 10 d. įsakymą Nr. D1-677 „Dėl Daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) investicijų plano rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Suinteresuotų asmenų įtraukimas

Projektas prisideda prie Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 157.5 papunktyje numatyto tikslo „Renovacijos banga – 1 000 renovuotų daugiabučių per metus“ įgyvendinimo.

Projektas skelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS, reg. Nr. 22-12370). Konsultacijos su visuomene vyko 2022 m. rugsėjo 23 d. Aplinkos ministerija diskutuoti dėl planuojamų projekto pakeitimų pakvietė visas suinteresuotas puses.

Projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, APVA, VŠĮ Būsto energijos taupymo agentūrai, VŠĮ CPO LT, Lietuvos Respublikos valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos statybininkų asociacijai, UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūrai, Šiaulių bankui, Europos investicijų banko atstovybei Lietuvoje, Savivaldybių komunalinių įmonių asociacijai, Lietuvos respublikiniams būsto valdymo ir priežiūros rūmams, Nacionalinei pastatų administratorių asociacijai, asociacijai „Lietuvos butų ūkis“, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai.

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Energetikos ministerijos, Finansų ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, APVA, UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūros, Lietuvos respublikinių būsto valdymo ir priežiūros rūmų, UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra, APVA ir Teisingumo ministerijos pastabas. Projektą be pastabų suderino su Valstybine teritorijų planavimo ir statybos inspekcija.

Išvadų dėl projekto nepateikė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Konkurencijos taryba, VŠĮ CPO, Lietuvos statybininkų asociacija, Savivaldybių komunalinių įmonių asociacija, Šiaulių bankas, Europos investicijų banko atstovybė Lietuvoje, Nacionalinė pastatų administratorių asociacija, asociacija „Lietuvos butų ūkis“.

Aplinkos ministerija, įvertinusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 3 pastabą, planuoja artimiausiu metu įtvirtinti Įstatyme prašymų pateikimą per APVIS.

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupės (vadovas – Dainius Čergelis, tel. 8 616 98 137, el. p. dainius.cergelis@am.lt) patarėja Živilė Liberienė (tel. 8 677 55 774, el. p. zivile.liberiene@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 11 lapų.
2. Projekto lyginamasis variantas, 15 lapų.
3. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 11 lapų.
4. Teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 4 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

Ž. Liberienė, 8 677 55 774, el. p. zivile.liberiene@am.lt